

Odhalenie pamätnej tabule vedcovi Ch. A. Dopplerovi

V histórii slovenskej vedy nie je veľa takých osobnosti, ktoré spĺňajú predstavy o vedcovi svetového významu. Jedným z nich je Christian A. Doppler, autor prevratného objavu, popísaného v práci: „O farebnom svetle dvojhviezd a niektorých iných hviezd na nebi“, nesúceho jeho meno ako „dopplerovský princíp“. Svoj objav, ktorý zásadne ovplyvnil mnohé oblasti vedy vrátane ultrazvukovej diagnostiky, predniesol ako člen Českej kráľovskej akadémie nauk v pražskom Karolíne v máji 1842. Bolo to 5 rokov predtým, ako sa stal na dva roky (1847–1849) profesorom matematiky a fyziky na Banskej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Revolučné časy jeho pobyt neplánovane skrátili, odišiel do Viedne.

Z príležitosti 40 výročia využívania ultrazvukovej diagnostiky v klinickej praxi na Slovensku iniciovala Slovenská spoločnosť pre ultrazvuk v medicíne (SSUM) odhalenie pamätnej tabule Ch. A. Dopplerovi na Belházyovskom dome v Banskej Štiavnici, kde boli v čase jeho pôsobenia na Slovensku fyzikálne a chemické laboratóriá akadémie. Súčasťou slávnostného odhalenia pamätnej tabule bol aj odborný workshop, ktorého program pripravili lekári reprezentujúci nielen Slovenskú spoločnosť pre ultrazvuk v medicíne, ale aj Slovenskú spoločnosť cievnej chirurgie, Slovenskú angiologickú spoločnosť a Slovenskú rádiologickú spoločnosť. Na workshope odznelo 15 prednášok zo všetkých oblastí ultrazvukovej diagnostiky, ktoré využívajú dopplerovský princíp. Okrem iných osobností ultrazvukovej diagnostiky sa workshopu aktívne zúčastnili aj prof. I. Hrazdára z Brna, nestor ultrazvukovej diagnostiky v Čechách a na Slovensku a zakladateľ československej ultrazvukovej spoločnosti, a z Viedne prof. H. Partsch, jeden z prvých európskych klinikov využívajúcich dopplerovský princíp v praxi. Prednášateľmi však boli nielen lekári, ale aj historici zo SAV a štátneho archívu v Banskej Štiavnici, ktorí priblížili historické súvislosti pôsobenia Dopplera v meste. Slávnostný príhovor pri odhalení tabule, ako aj v úvode workshopu predniesla primátorka Banskej Štiavnice N. Babjaková. O tejto vydarenej kultúrno – odbornej udalosti informovali svojich čitateľov a divákov aj viaceré celoslovenské médiá.

Moderná ultrazvuková diagnostika je dnes nemysliteľná bez merania prietoku krvi na základe dopplerovského princípu. Bolo preto našou morálnou povinnosťou uctiť si osobnosť Ch. A. Dopplera odhalením pamätnej tabule a zostáva preto našou trvalou úlohou systematicky pestovať hrdosť na historické osobnosti vedy na Slovensku v mysliach lekárov a iných vedeckých pracovníkov, ktorých odborná práca môže mať dnes svoje kvality aj vďaka svetovému objavu Ch. A. Dopplera, bývalého občana Banskej Štiavnice.

J. Beňačka

